

Nurmeksen liittyminen kuntien yhteiseen e-kirjastoon 23.4.2024 alkaen

Hyvinvointilautakunta 27.02.2024 § 11
68/00.04.01/2024

Kirjastotoimenjohtaja: Kansalliskirjasto ja siihen perustettu e-kirjastoyksikkö avaa kuntien yhteisen e-kirjaston 23.4.2024.

Suomen yleisissä kirjastoissa on tällä hetkellä käytössä noin 30 erilaista e-kirjastokokoelmaa, joiden laajuus vaihtelee suuresti ja ne toimivat erilaisilla teknisillä alustoilla. Tämä on johtanut siihen, etteivät e-aineistot ole yhdenvertaisesti kuntalaisten käytössä koko maassa. Kuntien yhteinen e-kirjasto antaa kaikille suomalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden käyttää kirjastojen digitaalisia sisältöjä. E-kirjastoa pääsevät käyttämään siihen liittyneiden kuntien asukkaat. E-kirjastossa on lainattavissa e-kirjoja ja äänikirjoja suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä jonkin verran myös muilla kielillä. Lisäksi palvelussa on kotimaisia aikakauslehtiä.

Kuntalaisten on mahdollista ladata e-kirjaston mobiilisovellus (myöhemmin käyttö mahdollista myös verkkosivujen kautta), kirjautua e-kirjastoon vahvan tunnistautumisen avulla ja lainata aineistoa, mikäli oma kotikunta on liittynyt mukaan e-kirjastoon ja tehnyt siitä yhteistyösopimuksen Kansalliskirjaston kanssa. Kansalliskirjaston laatimien e-kirjaston käyttöehtojen mukaan sopimus Kansalliskirjaston ja kuntalaisen välillä tulee voimaan, kun kuntalainen hyväksyy käyttöehdot ja rekisteröityy palveluun. Alle 13-vuotias lapsi tarvitsee tähän huoltajan suostumuksen.

Kansalliskirjasto hallinnoi kuntien yhteistä e-kirjastoa, mutta kunnat ovat olleet ja ovat jatkossakin mukana sen kehittämistyössä. E-kirjaston toimintaa ohjaa ohjausryhmä, jossa on mukana kuntien edustajia. Lisäksi kehittämiseen ja palvelun ohjaukseen osallistuvat erilaiset työryhmät kuten kokoelmatyöryhmä ja moniammatillinen yhteistyöryhmä, joissa on mukana kuntien kirjastojen henkilöstöä.

Kansalliskirjasto on oheisaineistoissaan perustellut ja todennut, että kyseessä ei ole hankintasopimus, vaan sopimus yhteistyöstä Kansalliskirjaston kanssa, jonka avulla kunta hoitaa oman lakisääteisen velvollisuutensa tarjota e-aineistoja ja Kansalliskirjasto hoitaa omaa yliopistolaissa säädettyä tehtävänsä tarjota kansallisia palveluja yleisille kirjastoille. Sopimus on voimassa määräaikaisena kolme kalenterivuotta ja sen jälkeen toistaiseksi. Määräaikaisen sopimuskauden jälkeen sopimuspuolet voivat irtisanoa sopimuksen ja irtisanomisaika on kuusi kuukautta.

Kuntien yhteisen e-kirjaston hinta on liittymisen aikana 0,70 € / asukas vuoden 2026 loppuun saakka. Nurmeksen asukasluku on Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2022 lopussa 9 243. Mikäli väkiluku pysyy samana, niin kuntien yhteisen e-kirjaston hinta on Nurmeksessa vuodessa 6 470 euroa. Vuonna 2023 käytettiin vastaaviin e-aineistoihin 5 497 euroa. E-kirjasto korvaa tähän saakka

käytössä olleet Ellibs- (e-kirjat ja äänikirjat) ja EMagz-palvelut (sähköiset aikakauslehdet), joiden sopimukset irtisanotaan.

Nurmeksen kaupunginkirjasto kuuluu Pohjois-Karjalan kuntien yleisten kirjastojen kimppaan Vaara-kirjastoihin, joilla on yhteinen aineistotietokanta, varausjono ja strategia. Vaara-kirjastot ovat lähdössä mukaan kansalliseen e-Kirjastoon. E-aineistojen käyttäminen jatkaa kasvuaan kirjastopalveluissa, joten e-aineistojen kehityksessä mukana pysyminen on tärkeää. Nurmeksessa e-kirjojen lainauskerrat ovat olleet nousujohteisia viime vuosina: 851 kertaa vuonna 2021, 1004 kertaa vuonna 2022 ja 1187 kertaa vuonna 2023. E-lehtien lukeminen on noussut vielä voimakkaammin: 3300 käyttökertaa vuonna 2021, 4043 käyttökertaa vuonna 2022 ja 6891 käyttökertaa vuonna 2023.

Hyvinvointijohtaja: Hyvinvointilautakunta päättää liittyä osana Pohjois-Karjalan kuntien Vaara-kirjastoja Kansalliskirjaston yhteyteen perustettuun e-kirjastoyksikköön ja päättää samalla irtisanoa Ellibs- ja Emagz-palvelut ja valtuuttaa kulttuuripalvelujen tulosaluepäällikön allekirjoittamaan sopimuksen.

Hyvinvointilautakunta: Kirjastotoimenjohtaja oli läsnä tämän asian käsittelyn ajan asiantuntijana.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.